

REGULATIV

For

Kommunevandløb nr. 50.

Viby Å

i

Lejre kommune

FORORD

Regulativet er opdelt i 3 dele. Del 1 omhandler de specifikke bestemmelser for Viby Å. Del 2 indeholder alle fælles bestemmelser for vandløbene i Lejre Kommune, og del 3 er redegørelsen til regulativet for Viby Å.

Del 1 indeholder:

- grundlaget for regulativet.
- vandløbets dimensioner.
- bygværker (broer, markoverkørsler etc.)
- vedligeholdelsesbestemmelser.
- tidspunkt for ikrafttræden og revision.

Del 2 indeholder:

- generelle administrative bestemmelser.
- bredejerforhold.
- bestemmelser om sejlads
- vedligeholdelsesprincipper.
- bestemmelser om tilsyn.

Del 3, "Redegørelse til regulativ for Viby Å", indeholder et kort resume af det planlægningsmæssige grundlag i regionplanlægningen, der har betydning for vandløbet og de vandløbsnære arealer.

Der er desuden foretaget en kort gennemgang af de væsentligste afsnit i selve regulativet.

Kortmateriale er vedlagt som bilag til regulativet.

DEL 1

SPECIFIKKE BESTEMMELSER FOR

Viby Å

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. GRUNDLAGET FOR REGULATIVET	1
3. VANDLØBETS SKIKKELSE OG DIMENSIONER	2
3.1 Stationering og afmærkning	2
3.2 Dimensioner	3
4. BYGVÆRKER	5
4.1 Broer og overkørsler	5
4.2 Tilløb	5
5. BESKRIVELSE AF VANDLØBET	6
5.1 Målsætning	6
6. VEDLIGEHOLDELSE	6
7. REVISION	7
8. REGULATIVETS IKRAFTTRÆDEN	8

1. GRUNDLAGET FOR REGULATIVET

Viby Å er optaget som kommunevandløb i Lejre og Ramsø kommuner på grundlag af et møde, afholdt af sognerådsforeningen i Gl. Roskilde amt, af 15/9 1951.

Til grund for regulativet ligger:

- Regulativ af 12/6 1980 for Viby Å.
- Tillægsregulativ til samtlige vandløbsregulativer i Lejre kommune af september 1987.
- Tillægsregulativ til samtlige vandløbsregulativer i Ramsø kommune af september 1988.
- Aftale af 3. marts 1982 mellem Ramsø- og Lejre kommuner om fordeling af vedligeholdelsen af kommunevandløbene nr. 48, 50, 53 og 58.
- Opmåling af 1996 af strækningen st. 7090-7638.
- Opmåling af 1/4 1997 af bundkoten i st. 9734.
- Vandløbsloven (lov nr. 302 af 9. juni 1982).
- Lov om ændringer af vandløbsloven (lov nr. 404 af 19. maj 1992).
- Bekendtgørelse om klassifikation, registrering og regulativer for offentlige vandløb (bekendtgørelse nr. 49 af 15. februar 1985).

Der er nærmere redegjort for det planlægningsmæssige grundlag i redegørelsen til regulativet.

2. BETEGNELSE AF VANDLØBET

Regulativet omfatter: Viby Å, fra sognegrænsen mellem Rorup og Dåstrup, ca. 250 m syd for Engskelgård, til udløbet i Lavringe Å ved indløbet til Lavringe Bro ved Hovedvejen Roskilde Ringsted, i alt 9734 m, hvoraf 0 m er rørlagt.

Viby Å danner skel mellem Lejre- og Ramsø kommuner med undtagelse af strækningerne st. 8378-8498 og st. 9554-9734, hvor vandløbet ligger i Ramsø Kommune. Begge kommuner er vandløbsmyndighed for grænsestrækningerne.

Om vandløbets beliggenhed m.m. henvises i øvrigt til oversigtskort i bilag til regulativet.

3. VANDLØBETS SKIKKELSE OG DIMENSIONER

3.1 Stationering og afmærkning

Vandløbene er stationeret: Viby Å fra sognegrænsen mellem Rorup og Dåstrup, ca. 250 m syd for Engskelgård (st. 7090), til udløbet i Lavringe Å ved indløbet til Lavringe Bro ved hovedvejen Roskilde Ringsted (st. 9734)

Stationeringen er indpasset efter foranliggende vandløbsstrækning i Ramsø Kommune. Stationeringen svarer derfor til afstanden fra begyndelsespunktet i m tillagt 7090 m - i henhold til opmåling af 1996 for strækningen st. 7090-7638, og i henhold til regulativet af 12/6 1980 for strækningen st. 7638-9734.

Viby Å er afmærket med 2 skalapæle, tab. 3.1.

Tabel 3.1

Skalapæl nr.	Station	Skalanulpunkt (m DNN)
1	7304	28.69
2	9000	25.39

Skalapælernes placering. Skalanulpunktet angiver den teoretiske regulativfaste bundkote.

Koter for broers overkant, overkørsler, rør o. lign. til brug for vandløbsvedligeholdelsen fremgår af vedlagte længdeprofil for Viby Å.

3.2 Dimensioner

Kravene til skikkelse for de enkelte strækninger er kort angivet herunder. For en grundigere gennemgang henvises der til del 3: "Redegørelse til regulativ for Viby Å".

Viby Å

St. 7090-7550, st. 8800-9200 og st. 9580-9630

Der er fastsat krav til opretholdelse af et mindste tværsnitsareal svarende til de teoretiske dimensioner, der er angivet i tabel 3.2. Det eksisterende vandløbsprofil kan således antage en vilkårlig form under forudsætning af, at dette tværsnitsareal opretholdes. Dimensionskravene gælder for vinter- og forårsperioden fra 1. december til 1. april.

St. 7550-8800, st. 9200-9580 og st. 9630-9734

For disse strækninger er der ikke opstillet krav til vandløbets skikkelse.

Vandløbenes dimensioner er anført i tabel 3.2.

Viby Å

Tabel 3.2

Station (m)	Betegnelse	Bundkote (m DNN)	Fald (‰)	Bundbredde/-rørdiameter (m)
7090	Begyndelsespunkt	28.90	x 1.05	x
7290		28.69	x 0.00	1.80
7490		28.69	x 0.33	
7550		28.67	x efter terræn	x fri
8800		26.28	x 4.43	x
9062		25.12	x 3.41	1.80
9200		24.65	x efter terræn	x fri
9580		23.44	x 5.40	x 1.80
9630		23.17	x efter terræn	x fri
9734	Udløb i Lavringe Å	22.73	x	x

Viby Å, teoretiske dimensioner. Det teoretiske anlæg på vandløbets skråninger er 1:1 på strækningerne st. 7090-7550, st. 8800-9200 og st. 9580-9630.

4. BYGVÆRKER

4.1 Broer og overkørsler

Over Viby Å fører følgende broer og overkørsler:

Tabel 4.1

Station (m)	Betegnelse	Slug-/rørdiameter (m)	Kote indløb/udløb	Ejerforhold
8378-8388	Beton- og kampestensbro, Rorupvej	b: 3.0 h: 1.7	-	Ramsø Kommune

Overkørsel over Viby Å videreført fra regulativet af 12/6 1980.

4.2 Tilløb

Følgende tilløb er registreret:

Viby Å

Tabel 4.2

Station (m)	Betegnelse	Bredde / rørdiameter (cm)	Bundkote udløb (m DNN)
7100	Grøft fra højre	-	-
7102	Rørtilløb fra højre	Ø 10	29.19
7211	Grøft fra højre	-	-
7465	Rørtilløb fra venstre	Ø 10	29.11

Tilløb til Viby Å registreret ved opmålingen i 1996.

5. BESKRIVELSE AF VANDLØBET

Viby Å

Strækningen fra st. 7090-7500 har generelt ringe til meget ringe fald og blød bund.

Vandløbet er på strækningen noget skygget af brinkernes græs- og urtevegetation og af enkelte buske.

Grøden domineres af Vandpest, Vandstjerne og Pindsvineknop men er iøvrigt varierende.

Vandløbet er på strækningen omgivet af landbrugsjord.

Strækningen fra st. 7500-7850 har overvejende stort fald, og bunden består overvejende af sten og grus.

Vandløbet er ret skygget af de høje brinkers græs- og urtevegetation og af enkelte træer og buske. På vandløbsstrækningens nordside er plantet træer.

Grøden domineres af Pindsvineknop og puder af Vandstjerne.

Vandløbet er på strækningen omgivet af landbrugsjord.

Fra st. 7850-9734 er faldet overvejende stort og bunden fast. På strækningerne st. 8800-9200 og st. 9580-9630 er faldet dog ringere, og bunden stedvist blød.

Vandløbet er på strækningen noget skygget af brinkernes græs- og urtevegetation og af spredte træer og buske. Der er ved besigtigelse observeret en del Hestehov på strækningens brinker.

Grøden domineres af Pindsvineknop og Vandstjerne.

Vandløbet er på strækningen omgivet af landbrugsjord og enkelte bebyggelser.

5.1 Målsætning

I henhold til Vandområdeplan for Roskilde Amt af 1993 er Viby Å B3 målsat, karpefiskevand. Målsætningen er nærmere defineret i redegørelsen til regulativet.

6. VEDLIGEHOJDELSE

I henhold til aftale af 3/3 1982, om fordeling af vedligeholdelsen af kommunevandløbene nr. 48, 50, 53 og 58, mellem Lejre- og Ramsø kommuner, vedligeholdes Viby Å af Ramsø Kommune.

Kravene til vedligeholdelse er kort beskrevet herunder. For yderligere beskrivelse af vedligeholdelsens udførelse, henvises der til del 2: "Generelle bestemmelser for vandløbene i Lejre Kommune".

Viby Å

Strækningerne st. 7090-7550, st. 8800-9200 og st. 9580-9630 kontrolleres 1 gang årligt i perioderne juni måned og ultimo august - primo september. Hvor det er påkrævet, iværksættes grødeskæring i fuld regulativmæssig bundbredde, samt evt. kantskæring, senest 14 dage efter kontrollen. Grødeskæringen skal være udført senest 15. oktober. På strækningerne st. 8800-9200 og 9580-9630 kan grødeskæres i strømrønde 2 gange årligt, hvis det erfaringsmæssigt ikke medfører væsentligt forringet afledningsevne. Strømrønden skal i så fald være 0.9 m bred, og grødeskæringerne skal være udført senest 15. august henholdsvis 15. oktober

Strækningerne st. 7550-8800, st. 9200-9580 og st. 9630-9734 kontrolleres 2 gange årligt i perioderne juni måned og ultimo august - primo september. Hvor vandløbet ikke selv friholder en strømrønde, slås grøden således, at en strømrønde etableres i den halve vandløbsbredde. Grødeskæring, samt evt. kantskæring, iværksættes senest 14 dage efter kontrollen. Grødeskæringen skal være udført senest 15. august henholdsvis 15. oktober.

7. REVISION

Regulativet skal optages til revision såfremt der sker væsentlige ændringer i regulativets planlægningsmæssige grundlag eller iøvrigt såfremt vandløbsmyndigheden finder behov herfor.

8. REGULATIVETS IKRAFTTRÆDEN


Regulativet har været bekendtgjort og fremlagt til gennemsyn i 8 uger med adgang til at indgive evt. indsigelser og ændringsforslag inden den 25/8-1997. i Lejre Kommune og inden den 29/10-1997 i Ramsø Kommune.

Regulativet er herefter vedtaget af kommunalbestyrelsen for:

Lejre Kommune den 9/10-1997.



Ramsø Kommune den 10/12 1997.


Poul Lindor Nielsen
Borgmester
Kern Lærholm Petersen
Miljøkonsulent
Cand. agro

Regulativet træder i kraft fra datoen for dets vedtagelse.

DEL 2

GENERELLE BESTEMMELSER FOR VANDLØBENE I LEJRE KOMMUNE

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. ADMINISTRATIVE BESTEMMELSER	1
2. SEJLADS	1
3. BREDEJERFORHOLD	2
4. VEDLIGEHOLDELSBESTEMMELSER	5
4.1 Indledning	5
4.2 Vandløbsmyndighed	6
4.3 Terminer for slåning af brinkvegetation og oprensning	6
4.4 Grødeskæring i strømmende	7
4.5 Grødeskæring i fuld bundbredde	7
4.6 Grødeskæring i vandløb uden krav til skikkelse	8
4.7 Skæring af kant- og bredvegetation	8
4.8 Oprensning af sand og mudder	9
4.9 Oplægning af oprenset materiale	9
4.10 Dispensationsmuligheder fra vedligeholdelsesbestemmelserne	9
5. TILSYN	10

1. ADMINISTRATIVE BESTEMMELSER

Vandløbene administreres af Lejre Kommune, der er vandløbsmyndighed. For grænsevandløb kan der foreligge særlige aftaler. Disse fremgår af regulativerne for de enkelte vandløb.

1. Vandløbet med bygværker m.v. skal vedligeholdes således, at den for vandløbet fastsatte teoretiske skikkelse ikke ændres.
2. Vandløbenes vedligeholdelse påhviler Lejre Kommune. Fornyelse (hel eller delvis) af rørlagte strækninger påhviler ejerne.
3. I tilfælde af hel eller delvis omlægning af rørledninger behandles sagen af vandløbsmyndigheden som reguleringssag.
4. Bygværker - såsom styrt, stryg og skråningssikringer - der er udført af hensyn til vandløbet, vedligeholdes som dele af vandløbet.

Vedligeholdelsen af øvrige bygværker - broer, stemmeværker, overkørsler og vandingsanlæg m.v. - påhviler de respektive ejere eller brugere. Ejerne eller brugerne har pligt til at optage den slam, grøde m.v., der samler sig ved bygværkerne, jvnf. vandløbslovens § 27, stk. 4.

Vedligeholdelsen af styrt, overkørsler, stemmeværker, fisketrapper mv. skal ske på en sådan måde, at passagemulighederne for fisk og vandløbets lavere fauna sikres og såvidt muligt forbedres.

Bygværker, der ikke vedligeholdes forsvarligt, kan på vandløbsmyndighedens foranledning istandssættes eller fjernes på ejerens bekostning efter forudgående varsel, jvnf. vandløbslovens § 54.

5. Beplantningen langs vandløbet må ikke fjernes af hensyn til dens grødebegrænsende virkning, brinkernes stabilitet, og værdien som fiskeskjul.

Vandløbsmyndigheden kan foretage beplantning indenfor 2 m banketten.

2. SEJLADS

Vandløbsmyndigheden har besluttet et generelt forbud mod sejlads med såvel motordrevne som ikke motordrevne fartøjer.

Forbudet gælder ikke vandløbsmyndighedens sejlads i forbindelse med tilsyn, vedligeholdelse eller restaureringsarbejder.

3. BREDEJERFORHOLD

1. På 2 m brede banketter langs vandløbets øverste kant må der i landzone ikke dyrkes, foretages jordbehandling, plantes eller opføres bygværker, jvnf. vandløbslovens § 69.

Dog kan vandløbsmyndigheden give tilladelse til beplantning, såfremt det måtte være ønskeligt af hensyn til begrænsning af grødevækst, stabilisering af brinkerne eller med henblik på at skabe fiskeskjul.

2. De til vandløbet grænsende ejendommers ejere og brugere er i øvrigt pligtige at tåle de fornødne vedligeholdelsesarbejders udførelse, herunder transport af materialer og maskiner og disses arbejde langs vandløbets bredder, hvorved bemærkes, at arbejdsbæltet normalt ikke bliver over 5 m bredt. Bygninger, bygværker, faste hegn, beplantninger, udgravninger og lignende anlæg af blivende art må ikke uden vandløbsmyndighedens tilladelse anbringes vandløbets øverste kant nærmere end 5 m, og for rørlagte strækninger ikke rørledningernes midte nærmere end 5 m.
3. Arealer som grænser til vandløbet må ikke uden vandløbsmyndighedens tilladelse benyttes til løsdrift, medmindre der sættes forsvarligt hegn langs med og mindst 1 m fra øverste vandløbskant (kronkant). Sådanne hegn skal ved vandløbsbredden forsynes med letoplukkelige led eller lignende i mindst 5 m bredde, således at maskinel vedligeholdelse er mulig. Det skal være muligt at køre langs vandløbet i et 5 m bredt bælte, hvorfor det anbefales at hegnet opsættes enten i 1 m eller 6 m afstand fra kronkant. Hvor hegnet er til gene for den nødvendige udførelse af vedligeholdelsen, har bredejereren (brugeren) pligt til at fjerne dette efter krav fra vandløbsmyndigheden.
4. Ved tilrettelæggelsen af vedligeholdelsesarbejdet skal ulemper, som ejere og brugere skal tåle, jvnf. vandløbslovens § 28, søges fordelt ligeligt på begge sider af vandløbet. Ensidig oplægning af grøde mv. kan dog forekomme, hvor beplantning, terrænforhold eller andet gør det påkrævet.
5. Fyld m.v. fra oprensningen, der fremkommer ved vandløbets regulativmæssige vedligeholdelse, har brugerne af de tilstødende arealer pligt til at fjerne mindst 5 m fra vandløbskanten eller at sprede i et ikke over 10 cm tykt lag inden hvert års 1. maj af hensyn til faren for ensilering og efterfølgende udvaskning af næringsstoffer til vandløbet.

Det påhviler den enkelte ejer eller bruger selv at undersøge, om der er oplagt fyld, som skal fjernes eller spredes. Undlader en ejer eller bruger at fjerne fyldet, kan vandløbsmyndigheden 2 uger efter, at ejeren eller brugeren har modtaget skriftlig varsel, lade arbejdet udføre på den pågældendes bekostning.

6. I henhold til vandløbslovens § 6 må ingen bortlede vandet fra vandløbet, eller foranledige at vandstanden i vandløbet forandres eller vandets frie løb hindres.

Regulering, herunder rørlægning af vandløbet, må kun finde sted efter vandløbsmyndighedens bestemmelse, jvnf. vandløbsloven. I det hele taget må ingen uden tilladelse fra vandløbsmyndigheden foretage foranstaltninger ved vandløbet med anlæg, hvorved tilstanden ved disse kommer i strid med bestemmelserne i dette regulativ eller vandløbsloven.

7. Vandløbet må ikke tilføres faste stoffer, haveaffald, spildevand eller andre væsker, der forårsager aflejringer i vandløbet eller forurener dets vand, ligesom sådanne stoffer ikke må oplagres nærmere end 2 m fra vandløbets øverste kant eller sådan, at der er fare for, at vandløbet forurenes, jvnf. miljøbeskyttelseslovens § 27, stk. 1.
8. De tilgrænsende lodsejere kan uden tilladelse oppumpe vand fra vandløbene til kreaturvanding med mulepumpe eller evt. vindpumpe. Vandløbsmyndigheden kan meddele tilladelse til indretning af egentlige vandingssteder udgravet udenfor vandløbets profil. Anden vandindtagning må ikke finde sted uden tilladelse, jvnf. vandforsyningslovens bestemmelser.
9. Nye tilløb, og tilløb der reguleres, skal forsynes med en 4 m bred overkørsel ved udløbet til brug ved transport af materiel, der anvendes til vandløbets vedligeholdelse.
10. Nye overkørsler og omlægning af overkørsler, rørlægning, krydsning med kabler, rør og lignende kræver i hvert enkelt tilfælde vandløbsmyndighedens tilladelse.
- Nye og omlagte overkørsler skal etableres således, at 1/5 af rørets diameter ligger under den regulativmæssige bundkote.
11. De opsatte skalapæle/kantpæle må ikke beskadiges eller fjernes. Sker dette, er den for beskadigelsen eller fjernelsen ansvarlige pligtig til at bekoste retableringen.
12. Beskadiges vandløbet, diger, bygværker eller andre anlæg ved vandløbet eller foretages foranstaltninger i strid med vandløbsloven kan vandløbsmyndigheden meddele påbud om genoprettelse af den tidligere tilstand.

Er et påbud ikke efterkommet inden udløbet af den fastsatte frist, kan vandløbsmyndigheden foretage det fornødne på den forpligtedes regning, jvnf. vandløbslovens § 54.

Er der fare for, at betydelig skade kan ske på grund af usædvanlige nedbørsforhold eller andre særlige forhold, kan vandløbsmyndigheden foretage det fornødne uden påbud og på den forpligtedes regning, jvnf. vandløbslovens § 55.

13. Udløb fra drænledninger skal udføres og vedligeholdes af ejerne således, at de ikke gør skade på vandløbets skrån timer. Udførelse af andre rørledninger må kun ske efter forud indhentet tilladelse fra vandløbsmyndigheden.

Nye dræntilløb må ikke uden vandløbsmyndighedens tilladelse placeres dybere end 20 cm over den i regulativet angivne kote for henholdsvis vandløbets bund eller strømrendens bund.

14. Overtrædelse af bestemmelserne i regulativet straffes med bøde, jvnf. § 85 i vandløbsloven.

4. VEDLIGEHOULDESESBESTEMMELSER

4.1 Indledning

Vedligeholdelsen af vandløbene skal gennemføres således, at den medvirker til, at målsætningerne i vandområdeplanerne kan opnås.

Det vil i korte træk sige, at der, hvor det er muligt, gennemføres grødeskæring i en smal og bugtet strømrende, som bedst tilgodeser fiskenes og vandløbsinsekternes krav til levestedet, se fig 4.1. Denne form for grødeskæring anvendes især i de fiskevandsmålsatte vandløb (B1 - B3).

Hvor grødeskæring i strømrende ikke sikrer en tilstrækkelig vandafledningsevne, må grøden skæres i fuld bundbredde, se fig 4.2. Denne type vedligeholdelse finder mest anvendelse i vandløb med lempet målsætning (C,D,E,F). Hvis bundbredden i vandløbet er større end den bredde der angives i regulativets del 1 - og den teoretiske skikkelse samtidig er større end krævet - skal grøden dog kun skæres i den bredde, som regulativet angiver.

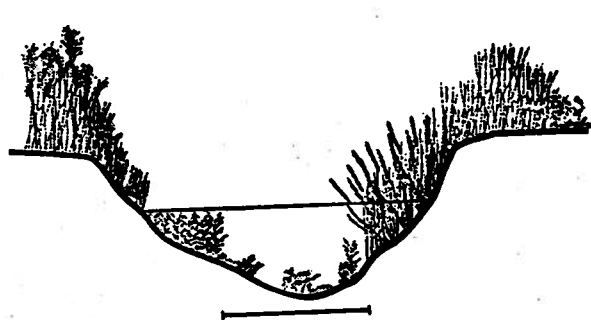


Fig. 4.1 Grødeskæring i strømrende.

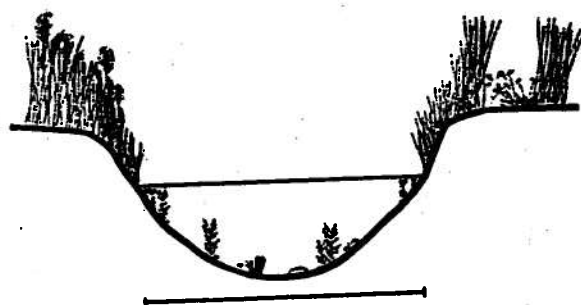


Fig.4.2 Grødeskæring i fuld bundbredde.

Ved begge former for grødeskæring må der skelnes mellem de forskellige arter af vandløbsplanter. Nogle arter med bløde stængler har ikke har nogen væsentlig vandstandsende effekt, når de forekommer i mindre, spredte, grødebanks, fordi de ikke bliver særligt høje, og fordi vandet kan trykke dem ned mod bunden, hvis der pludseligt løber meget vand i vandløbet. Det gælder f. eks. arterne Vandstjerne, Vandaks og Mærke. Det er vigtigt for vandløbets fisk og andre dyr, at der er vandplanter at gemme sig i og at leve på. Derfor skal der altid efterlades mange puder af disse vandplanter ved grødeskæringen.

Andre arter med stivere stængler kan yde så stor modstand mod vandets strøm, at resultatet kan blive oversvømmelse. Det drejer sig især om arterne Pindsvineknop, Tagrør og Dunhammer. Disse arter er det som regel nødvendigt at regulere. Men arterne kan også være nyttige. I vandløb der er unødvendigt brede, kan man undlade at skære de stivstænglede planter langs vandløbets sider. På denne måde kan vandstrømmen om sommeren koncentreres i vandløbets midte. Strømmen bliver derfor hurtigere midt i vandløbet og derved opnås 3 fordele: Vandløbet kan ikke så let sande til, forholdene for vandløbets fisk og andre dyr forbedres og vandløbet kommer til at se mere naturligt ud.

Enkelte vandløbsstrækninger er opført som naturvandløb hvor egentlig vedligeholdelse ikke er nødvendig. Det er typisk vandløbsstrækninger med ringe grødevækst, kraftigt fald og god strøm, hvor der ikke er risiko for tilgroning eller væsentlig aflejring af sand og mudder.

En mere skånsom vedligeholdelse af vandløbene efter ovenstående retningslinjer vil ikke væsentligt påvirke vandafledningsevnen.

4.2. Vandløbsmyndighed

Lejre Kommune er vandløbsmyndighed og Lejre Kommunes tekniske forvaltning foranstalter vandløbene vedligeholdt ved egen foranstaltning eller i entreprise. For grænsevandløb kan der dog foreligge særlige aftaler. Disse aftaler fremgår af regulativernes del 1.

4.3 Terminer for slåning af brinkvegetation og oprensning

Terminer for kontrol med grødevæksten, grødeskæring og manuel fjernelse af mindre lokale sedimentaflejringer er angivet i den specifikke del for hvert enkelt vandløb.

15. august til 15. oktober: Slåning af brinkvegetation kan iværksættes i perioden af hensyn til vandafledningsevnen. Såfremt vandløbsmyndigheden skønner, at vegetationen frembyder risiko for nedskridning af brinkerne ved istræk, kan slåning af kant- og brinkvegetation foretages på udsatte steder, dog tidligst 1 oktober.

15. august til 15. november: Maskinel oprensning kan foretages i perioden.

4.4 Grødeskæring i strømrende

Ved strømrendeskæring skæres grøden såvidt muligt i en slynget strømrende. Hvor der forekommer en naturlig strømrende i vandløbet skæres grøden i kanterne af denne, således at strømrenden opnår den i regulativet angivne bredde. Forekommer der 2 naturlige strømrender skal disse såvidt muligt opretholdes og skæres således, at den samlede bredde af disse svarer til den i regulativet angivne strømrendebredde.

I vandløb hvor der ikke forekommer en naturlig strømrende skæres grøden i en slynget strømrende, hvor strømrendens bølgelængde som hovedregel skal være 10-14 gange vandløbets naturlige bundbredde. Der kan, hvor forholdene taler for det, etableres 2 strømrender, således at den samlede bredde af disse svarer til den i regulativet angivne strømrendebredde.

I strømrenden skæres stivstænglet vegetation fuldstændigt. Det drejer sig overvejende om opretvoksende former af Pindsvineknop, Tagrør og Dunhammer. På strækninger med et kraftigt fald og fast bund bestående af sand/grus/sten skæres pletvis forekommende grødebanker af Vandstjerne, Vandaks og Mærke ikke.

Såfremt der foretages strømrendeskæring 2 gange årligt, skæres der ikke grøde i området uden for strømrenden (brinkfoden) i forbindelse med 1. skæring. Ved 2. skæring skæres stivstænglede arter uden for strømrenden efter vandløbsmyndighedens skøn, mens lav pudeformet grødevegetation efterlades.

Hvor der kun sker vedligeholdelse 1 gang årligt, skæres stivstænglede arter uden for strømrenden efter vandløbsmyndighedens skøn, mens lav pudeformet grødevegetation efterlades.

Grødeskæringen skal fortrinsvis udføres manuelt. Kun hvor særlige forhold f. eks. blød bund eller stor vanddybde betinger det, kan der foretages maskinel skæring.

4.5. Grødeskæring i fuld bundbredde

Ved grødeskæring i fuld regulativmæssig bundbredde skæres stivstænglet vegetation fuldstændigt. Det drejer sig overvejende om opretvoksende former af Pindsvineknop, Tagrør og Dunhammer. Der efterlades pletvist grødebanker af ikke væsentlig vandstandsende arter, som f. eks. Vandstjerne, Vandaks og Mærke.

Grødeskæringen kan udføres maskinelt eller manuelt efter vandløbsmyndighedens bestemmelse.

4.6. Grødeskæring i vandløb uden krav til skikkelse

For denne type vandløb er der ikke opstillet krav til grønnskæring, hvor der forekommer en naturlig strømrende. Hvis der ikke findes en naturlig strømrende, kan der foretages skæring af en strømrende på indtil halvdelen af den aktuelle bundbredde i vandløbet. Grønnskæring skal foretages manuelt.

4.7. Skæring af kant- og bredvegetation

Kant- og bredvegetation må kun skæres, hvor vandløbsmyndigheden finder, at der er behov herfor af hensyn til de afvandingsmæssige interesser eller hensynet til brinkernes stabilitet.

Ved skæring af hensyn til afvandingsmæssige interesser skal kun stivstænglet urtevegetation skæres. Det drejer sig fortrinsvis om Tagrør, Dueurt, Dunhammer og Pindsvineknop.

I fiskevandsmålsatte vandløb (A, B1-B3) skal der pletvis efterlades brinkvegetation i den ene side af vandløbet af hensyn til fiskenes muligheder for at stå i skjul.

I naturlige vandløb med vekslende bunddybde skal der fortrinsvis efterlades udhængende brinkvegetation over fiskenes standpladser. Det er typisk i den dybe side af svingene, hvor strømrenden løber tæt langs brinken eller bag store sten i vandløbet.

I kanalagtige vandløb med ensformige bundforhold efterlades der pletvis 1-3 m lange bræmmer af bredvegetation.

Ved skæring af hensyn til brinkernes stabilitet er det fortrinsvis arterne, Hestehov, Bjørneklo og Stor Nælde der fjernes.

Træerne langs vandløbet må ikke beskadiges og selvsåede træer skal såvidt muligt bevares. Dog kan vandløbsmyndigheden foretage beskæring og udynding.

4.8. Oprensning af sand og mudder

Oprensning må kun omfatte sand- og mudderaflejringer, hvorimod sten og grus ikke må fjernes. Enkeltliggende sten og trærodde over den regulativmæssige bundkote må ikke fjernes.

I vandløb med underliggende sten og grusbund skal lokale sedimentaflejringer såvidt muligt fjernes med skovl. Ved oprensning af større mængder aflejret materiale kan oprensningen udføres med maskine.

Under oprensning skal stabile overhængende brinker såvidt muligt bevares.

Ved maskinel vedligeholdelse vil oprensning først blive iværksat, når bundkoten på brinkfoden eller i strømrønden over længere strækninger ligger mere end 10 cm over de i regulativet angivne teoretiske koter, og det samtidig kan konstateres at det krævede mindste tværsnitsareal ikke er tilstede. Ved oprensning graves ikke dybere end 10 cm under de angivne koter.

For vandløbsstrækninger, hvor der ikke er fastsat krav til skikkelse foretages der normalt ikke nogen egentlig oprensning. Disse strækninger gennemgås en gang årligt med henblik på at fjerne spærringer - f. eks. sammenskyllede grene, væltede træer eller større brinkudskridninger.

4.9. Oplægning af oprenset materiale

Afskåret grøde- og kantvegetation skal såvidt muligt straks optages, dog kan den afskårne grøde drive med strømmen til opsamling på passende steder, hvis det kan ske uden afstrømningsmæssige og miljømæssige ulemper.

Afskåret grøde mv. lægges - hvis det er foreneligt med vedligeholdelsens tilrettelæggelse - ikke på skråningsanlægget, men op på vandløbets banketter.

Alle for vandløbet fremmede emner såsom plastik, sække, flasker og lignende opsamles fra vandløbet og oplægges på vandløbets banketter, hvorfra de fjernes af ejeren/brugeren.

4.10. Dispensationsmuligheder fra vedligeholdelsesbestemmelserne

Vandløbsmyndigheden kan dispensere fra vedligeholdelsesbestemmelserne, såfremt der opstår ekstraordinær grødevækst eller større aflejringer af bundmateriale m.v..

5. TILSYN

Tilsynet med vandløbene udøves af Lejre Kommune. For grænsevandløb udøver Lejre Kommune tilsyn med de vandløbsstrækninger for hvilke det, ifølge aftale med nabokommunen, er Lejre Kommune som foranstalter vedligeholdelsen udført.

Lodsejere og andre med interesse i de enkelte vandløb, som måtte finde vandløbets vedligeholdelsestilstand - eller specielle forhold vedrørende vandløbet - utilfredsstillende, kan rette henvendelse herom til Lejre Kommune, Teknisk Forvaltning.

DEL 3

REDEGØRELSE TIL REGULATIV FOR

Viby Å

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. GRUNDLAGET FOR REGULATIVET	1
2. REGIONPLAN	1
2.1 Vandområdeplan	1
2.2 Spildevandsplan	2
2.3 Vandindvindingsplan	3
2.4 Naturforvaltningsplan	3
2.5 Jordbrugsplan	4
3. FISKEBESTAND OG FISKEUDSÆTNINGER	4
3.1 Fiskebestand	4
3.2 Fiskeudsætninger	4
4. KONSEKVENSVURDERING	5
4.1 Vandløbets skikkelse og dimensioner	5
4.2 Bredejerforhold	6
4.3 Afstrømning	6
4.4 Sammenfattende vurdering af de miljømæssige forhold	6
5. RESTAURERING OG BEPLANTNING	7

1. GRUNDLAGET FOR REGULATIVET

I henhold til § 9 i bekendtgørelse af 15. februar 1985 er der i det følgende redegjort for de planer, kendelser m.v. som har dannet grundlag for regulativet.

Derudover indeholder redegørelsen en gennemgang af konsekvenserne af det nye regulativ med hensyn til dimensioner, vedligeholdelse, afstrømning, samt de miljømæssige forhold.

2. REGIONPLAN

Regionplanen for Roskilde Amt 1993-2005 angiver de overordnede mål for udviklingen.

De væsentligste punkter heri, der har betydning for Viby Å er i det følgende behandlet. Der er desuden medtaget oplysninger fra Lejre Kommunes spildevandsplan 1991 og fra Ramsø Kommunes spildevandsplan, revideret 22/11 1990.

2.1 Vandområdeplan

I henhold til Vandområdeplanen for Roskilde Amt af 1993 er Viby Å B3 målsat.

For denne målsætning gælder følgende:

B3 : Karpesikevand/alsidigt dyre- og planteliv

Vandløb af denne type er oftest langsomtstrømmende, med ringe fald og sand/mudderbund.

I større vandløb kan der findes en alsidig fiskebestand bestående af ål, gedde, aborre, skalle, brasen m. fl. I mindre vandløb vil der ofte kun findes ål og hundestejle. De helt små vandløb kan være sommerudtørrende, men kan have et bevaringsværdigt plante- og dyreliv.

For en B3 målsætning gælder det, at faunaklassen ikke må overstige 2.

Faunaklasse	Beskrivelse
1	Praktisk taget uforurenet
1.5	Overgangsform
2	Ret svagt forurenet
2.5	Noget forurenet
3	Ret stærkt forurenet
3.5	Meget stærkt forurenet
4	Overordentlig stærkt forurenet

Bedømmelsen af faunaklassen i vandløbet er baseret på undersøgelse af den lavere fauna. De enkelte arter har bestemte krav til vandkvaliteten, især iltindholdet. Ved at undersøge artssammensætningen kan det således afgøres, i hvor høj grad vandløbet er belastet af spildevand, idet ilten forbruges ved tilledning af spildevand.

Roskilde Amt overvåger løbende forureningstilstanden på 2 stationer i Kvl. 50. På en station nord for Birkevad Bro har faunaklassen i perioden 1988-1993 varieret mellem 2.5 og 4. På en station kort nedstrøms Rorupvej har faunaklassen i samme periode været stabilt 2.5. Målsætningen manglede således kun en halv klasse i at være opfyldt på denne station, men har været meget ustabil og manglede indtil 2 klasser i at være opfyldt på stationen ved Birkevad Bro.

2.2 Spildevandsplan

I henhold til Lejre Kommunes spildevandsplan af 1991 tilføres Viby Å separat overflade- og tagvand fra bebyggelsen langs hovedvejen i Rorup.

I henhold til Ramsø Kommunes spildevandsplan, revideret 22/11 1990, tilføres Viby Å spildevand fra Assendløse fra 215 personer. Spildevandet er mekanisk renset. Desuden tilføres Viby Å overløbsvand fra et overfaldsbygværk i Assendløse, maks. 370 l/s. Det indgår i Ramsø Kommunes spildevandsplan, at Viby Å fra 1996 kun vil modtage separat regnvand.

2.3 Vandindvindingsplan

Viby Å er fra st. ca. 800 beliggende i "Område med begrænsede vandindvindingsmuligheder", hvor det bl.a. gælder:

- Som hovedregel meddeles ikke nye tilladelser til vandindvinding.
- Eksisterende tilladelser kan kun fornyes, hvis det ud fra amtets vurdering ikke er muligt at placere indvindingen udenfor områder med begrænsede indvindingsmuligheder.
- Tilladelse til forøget indvinding gives kun til almene vandværker, hvis forøgelsen begrundes af øget behov for drikkevand, og det ud fra amtets vurdering ikke er muligt at placere indvindingen udenfor områder med begrænsede indvindingsmuligheder.
- Der gives som hovedregel kun tilladelse til forøgelse af eksisterende erhvervsmæssig indvinding i områder med begrænsede indvindingsmuligheder, hvis den miljømæssige påvirkning ved den forøgede indvinding er ubetydelig.

2.4 Naturforvaltningsplan

Viby Å er fra st. ca. 8400 beliggende i "Spredningskorridor" for plante- og dyreliv. For dette område gælder det bla.:

- Eksisterende naturområder skal bevares og småbiotoper skal i videst muligt omfang søges bevaret.
- Skov og landbrugsdrift skal søges opretholdt på en sådan måde, at et alsidigt plante- og dyreliv tilgodeses.
- Planters og dyrs livsbetingelser skal forbedres gennem naturpleje og naturgenopretning.
- Vandindvinding skal på længere sigt tilrettelægges, så vandmængden i vandløb og vådområder er tilstrækkelig til at sikre et karakteristisk plante- og dyreliv.
- Lavbundsarealer bør så vidt muligt friholdes for byggeri og anlæg som kan vanskeliggøre en senere genopretning, med mindre disse er nødvendige for den jordbrugsmæssige drift.
- Rekreativ anvendelse og færdsel skal reguleres, hvis sårbart plante- og dyreliv i værdifulde naturområder er truet heraf.

Fra st. 7090 til st. ca. 7900 er de tilgrænsende arealer på højre side af Viby Å - og fra st. ca.

8400 de tilgrænsende arealer på begge sider - beliggende i interesseområdet "Værdifulde landskaber". For disse områder gælder det bl.a.:

- Egnskarakteristiske landskabstræk og markante landskabselementer bør bevares.

2.5 Jordbrugsplan

De omgivende arealer til Viby Å er udlagt som "Jorder af høj dyrkningsværdi". For arealer til landbrugsformål gælder bl.a.:

- Jorder af høj dyrkningsmæssig værdi uden andre regionale arealinteresser skal i videst muligt omfang forbeholdes landbrugsmæssig anvendelse.
- Marginale landbrugsjorde og jorder der udgår af normal landbrugsdrift bør, i det omfang hensynet til arealernes natur og miljømæssige værdi tilsiger det, opretholdes som ekstensivt udnyttede landbrugsarealer.
- Den amtslige indsats for at bevare naturværdier på de ekstensivt udnyttede landbrugsarealer skal i videst muligt omfang søges kombineret med nationale og internationale landbrugsstøtteordninger.

3. FISKEBESTAND OG FISKEUDSÆTNINGER

3.1 Fiskebestand

Der er foretaget undersøgelse af fiskebestanden ved elektrofiskning på 2 stationer i Viby Å i perioden 1988-93. Ved Rorupvej blev kun fanget hundestejler og ved Birkevad-er, foruden hundestejler, kun i 1989 fanget et fåtal aborrer.

3.2 Fiskeudsætninger

Danmarks Fiskeri og Havundersøgelser har i 1991 udarbejdet en udsætningsplan for vandløb til Roskilde Fjord. Kvl 50 er ikke nævnt heri, og der udsættes ikke ørreder i vandløbet.

4. KONSEKVENSVURDERING

4.1 Vandløbets skikkelse og dimensioner

Viby Å

Registrering, stationering og koterung af rør, tilløb mm. er bragt i overensstemmelse med opmåling af 1996 for strækningen st. 7090-7638. Der er ikke konstateret afvigelser mellem denne opmålings stationering og stationeringen i henhold til regulativet af 12/6 1980. Stationeringen er derfor videreført uændret fra regulativet af 1980 fra st. 7638 til udløbet i st. 9734. Regulativet af 1980 indeholdt ingen bundkote for rørindløbet i st. 9734. Ved revisionen er bundkoten anført i henhold til Lejre Kommunes opmåling af 1/4 1997.

Station 7090-7550, 8800-9200 og 9580-9630

Anlæg, bundkote og bundbredde er videreført fra regulativ af 12/6 1980 for Viby Å. I begyndelsespunktet, st. 7090, er bundkoten dog hævet 4 cm, således at regulativet kommer i overensstemmelse med regulativet for den forudgående vandløbsstrækning.

Regulativet for denne strækning er udformet efter princippet om teoretisk geometrisk skikkelse, hvilket indebærer, at der med udgangspunkt i de opgivne bundkoter skal forefindes et mindste tværsnitsareal i vandløbene. Dette mindste tværsnitsareal er defineret ud fra de teoretiske dimensioner (bundbredde, fald og anlæg), der er angivet i regulativet. Anlægget fastsætter sideskråningernes hældning. Anlæg 1:1 svarer til 45 grader.

Hvor vandløbet tidligere skulle have en bestemt form, er der nu istedet opstillet krav om bortledning af den ønskede vandmængde. I praksis indebærer det, at lokale sandbanker o. lign., der ligger over den teoretiske bundkote, ikke skal fjernes såfremt en større bundbredde/dybde eller et større anlæg end fastlagt i regulativet kompenserer for den formindskelse af tværsnitsarealet, der forårsages af sandbanken.

Station 7550-8800, 9200-9580 og 9630-9734

Ved regulativrevisionen er der ikke opstillet dimensionskrav til disse strækninger. Faldet er kraftigt og bunden består overvejende af grus og større sten, hvorfor bundkoten og det nuværende varierede bundprofil ikke vil ændres væsentligt.

Udløbskoten i st. 9734 er bragt i overensstemmelse med begyndelseskoten i Lavringe Å.

4.2 Bredejerforhold

I forbindelse med vedtagelsen af naturbeskyttelsesloven i 1992 blev der samtidig vedtaget en ændring af vandløbslovens § 69 om bræmmer langs vandløb.

Ændringen er trådt i kraft d. 1 juli 1992 og medfører, at der i landzone skal være en 2 m bred udyrket bræmme langs hver side af den øvre kronekant i alle naturlige eller højt målsatte vandløb.

Viby Å er omfattet af bestemmelsen om 2 m bræmmer.

Indenfor disse bræmmer må der ikke foretages jordbehandling, dyrkning eller plantning, ligesom der heller ikke må foretages terrænændringer eller opføres bygværker. Arealerne må afgræsses, men der skal i givet fald anbringes hegn mindst 1 m fra vandløbets øverste kronekant.

Vandløbsmyndigheden kan lade foretage beplantning indenfor 2 m bræmmerne med henblik på at bortskygge grøde, stabilisere brinker og skabe fiskeskjul.

4.3 Afstrømning

For strækningerne st. 7090-7550, 8800-9200 og 9580-9630 er de regulativmæssige dimensioner videreført fra regulativet af 12/6 1980, hvorved vandafledningsevnen ikke påvirkes i væsentlig grad.

På strækningerne st. 7550-8800, 9200-9580 og 9630-9734 påvirkes vandafledningsevnen ikke i betydende grad, da faldet er stort og bunden fast, hvorved vandløbets nuværende forløb ikke vil ændres væsentligt.

4.4 Sammenfattende vurdering af de miljømæssige forhold

På strækningerne st. 7550-8800, 9200-9580 og 9630-9734 har vandløbet et kraftigt fald. Der er ved revisionen af regulativet ikke opstillet krav til fald eller bundbredde, og et naturligt præg søges skabt ved indskrænkning af vedligeholdelsen til krav om friholdelse af en åben strømrønde. Den indsnævrede strømrønde vil øge vandstanden ved lav sommervandføring og medføre øget strømhastighed, hvorved bundmaterialet bliver mere grovkornet og iltforholdene i vandløbet bedres. Vandløbets fauna vil herved blive tilgodeset.

På strækningerne st. 7090-7550, 8800-9200 og 9580-9630 er faldet for ringe til, at der kan opnås nogen væsentlig miljømæssig gevinst ved indsnævring af vandløbsprofilen. Vedligeholdelsen er derfor kun ændret således, at der fremover overvejende skæres stivstænglet vegetation, mens der efterlades spredte grødebanks af lav pudeformet grøde. Det vurderes, at den gennemførte mere skånsomme vedligeholdelse vil medføre en vis forbedring af de miljømæssige forhold i vandløbet.

5. RESTAURERING OG BEPLANTNING

Der kan foretages en simpel restaurering ved udlægning af større sten i vandløbet under forudsætning af, at vandføringsevnen ikke påvirkes væsentligt. Dette gælder i særlig grad på strækningerne st. 7550-8800, st. 9200-9580 og st. 9630-9734.

Vandløbets brinker kan med fordel beplantes på de samme strækninger. Herved kan strækningerne med tiden blive mere eller mindre vedligeholdelsesfri. Den etablerede beplantning på vandløbets nordside, fra st. ca. 7500-ca. 7800, er i en ringe forfatning. En eventuel beplantning bør fortrinsvis bestå af Rødel i grupper, og de bør placeres på vandløbets skråninger - fortrinsvis på vandløbets sydside. De gunstige effekter af en sådan beplantning kan først forventes om 5-10 år, når træerne har nået en vis størrelse. Beplantningen foretages med henblik på at skabe fiske skjul under eller ødderne. Desuden vil behovet for grødeskæring mindskes på grund af beskygning, og endelig kan træernes kraftige rodsystem beskytte udsatte brinker mod erosion, og dermed nedsætte behovet for sedimentopgravning i vandløbet. Samtidig opnås en sænkning af vandets temperatur, hvorved ørreders og de mere iltkrævende dele af vandløbsfaunaens livsmuligheder forbedres.

